

En risikoskår for hypertensjon

Forskere utviklet en enkel risikoskår for å forutsi pasienters risiko for hypertensjon. Metoden er basert på data fra Framinghamstudien i USA (Ann Intern Med 2008; 148: 102–10).

Risikoskåren blir bestemt ut fra faktorer som alder, kjønn, blodtrykk, kroppsmasseindeks og røyking. Risikoen for hypertensjon fire år frem i tid ble klassifisert som lav (< 5 %) for 34 % av deltakerne, middels (5–10 %) hos 19 %, og høy (> 10 %) hos 47 % av deltakerne.

Ny meningokokkvaksine sikker for nyfødte

En ny konjugat meningokokkvaksine mot serogruppene A, C, W-135 og Y er godt tolerert og gir god beskyttelse for nyfødte. Det viser en ny, randomisert fase 2-studie (JAMA 2008; 229: 173–84). Studien omfattet over 400 barn på to måneder fra Storbritannia og USA.

Barna utviklet beskyttende antistoffer etter tre doser (to, tre og fire måneder eller to, fire og seks måneder). Vaksinen er godt tolerert og har god effekt, konkluderer forfatterne.

Peroral og intravenøs behandling er like effektivt ved pneumoni

Ambulant peroral høydoseantibiotika-behandling hos barn med alvorlig pneumoni er like effektivt som intravenøs behandling. Det viser en ny prospektiv, randomisert undersøkelse (Lancet 2008; 371: 49–56).

2 000 barn med alvorlig pneumoni i Pakistan ble randomisert til to grupper: enten innleggelse og parenteral ampicillin i 48 timer etterfulgt av tre dager med peroral amoxicillin, eller ambulant behandling med peroral amoxicillin i fem dager. Barna var 3–59 måneder gamle.

Etter seks dager ble det registrert 87 (8,6 %) tilfeller av behandlingssvikt blant dem som ble innlagt, mot 77 (7,5 %) blant dem som kun fikk peroral behandling.

Trening av traumeteam

Trening av traumeteam må tilpasses lokale forhold og er avhengig av ildsjeler. Det viser en norsk studie.

Bedre og systematisk traumebehandling (BEST) ble stiftet i 1997. Nesten alle landets sykehus med akuttfunksjon inngår nå i ordningen, som er en treningsmetode for egne traumeteam i mottakelsen (1).

Vi oppdaget at bare en del av sykehusene faktisk videreførte lokal trening, på tross av at alle startet trening med en intensjon om å fortsette selv, og på tross av at de fikk alle undervisningsmidler og treningskasuistikker mv. etter kurset. Vi undersøkte derfor hvilke lokale faktorer som bestemmer om sykehusene lykkes med videre trening i egen regi.

Ved å bruke en kvalitativ metode (grounded theory) og fokusgruppeintervju fant vi at sykehusene som lyktes hadde en eller flere ildsjeler, og at disse hadde støtte hos ledelsen. Der man hadde tverrfaglige grupper, var det størst sjans for å lykkes, og gruppene benyttet en rekke formelle og uformelle snarveier i sykehusenes administrative system for å legge til rette for videre trening.

Kjennetegn for dem som oppnådde å etablere lokal trening, var evne til å tilpasse treningsmetodene til lokale forhold, og en utstrakt evne til å se hindringer og

Ildsjeler representerer en forandringskraft som er lite påaktet. Foto Stiftelsen BEST

hvordan man skal overkomme dem. Slike ildsjeler representerer en forandringskraft som er lite påaktet, og er en verdifull ressurs for ledere som vet å utnytte dem.

Torben Wisborg

torben.wisborg@helse-finnmark.no
Akuttavdelingen
Hammerfest sykehus

Litteratur

1. Wisborg T, Brattebø G. Keeping the spirit high: why trauma team training is (sometimes) implemented. Acta Anaesthesiol Scand 2008; doi: 10.1111/j.1399-6576.2007.01539.x.

Kognitiv bedring hos sosialt depriverte barn

Overføring fra institusjon til fosterhjem så tidlig som mulig er viktig for barnas kognitive utvikling.

Effekt av tidlig psykososial deprivasjon på hjernens utvikling er godt studert i dyremodeller, men for mennesker er effekten mindre kjent. Amerikanske forskere har nå undersøkt betydningen av fosterhjem for barn i Bucuresti som har vært på institusjon (1).

136 barn yngre enn 31 måneder som hadde vært på institusjon fra fødselen av, ble randomisert til to grupper; én der barna forble på institusjonen, én der barna ble overført til fosterhjem. En tredje gruppe på 72 barn bodde hos sin biologiske foreldre. Den kognitive funksjonen ble undersøkt opp til 54 måneders alder. Resultatet var dårligst hos barna som forble på institusjon. Størst forbedring av kognitiv funksjon, målt ved 42 og 54 måneders alder, ble observert hos barna som var blitt overført til fosterhjem.

– Selv om denne studien omhandler barn som i utgangspunktet er plassert i svært marginale omsorgsmiljøer, gir den kunn-

skap til mer allmenngyldige prinsipper innenfor utviklingspsykologi, sier psykiologspesialist Teija Anke ved Sykehuset Buskerud. Små barns utvikling skjer i direkte samspill med omsorgsmiljøet, og tilknytningsforhold anses i den sammenhengen å være en av de mest robuste prediktorene. Derfor er intervensjoner rettet mot å bedre tilknytningsforhold sentrale.

– Studien illustrerer hjernens plastisitet – hvordan hjernens utvikling tydelig kan profittere på bedret psykososialt omsorgsmiljø. Samtidig gir studien grunn til ettertanke med hensyn til timing av intervensjoner. Slike funn står i strid med en praksis basert på en vente-og-se-holdning i arbeid med spedbarn og småbarn i risiko, sier Anke.

Trine B. Haugen

trine.b.haugen@hf.hio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Nelson CA, Zeanah CH, Fox NA et al. Cognitive recovery in socially deprived young children: the Bucharest Early Intervention Project. Science 2007; 318: 1937–40.